(ZEITUNGSDRUCKSACHE)

Понеділок 24. лютого 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration; Reichsstrasse 34.
Schriftleitung; Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і закордоном:
місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки — 2 зол.
5 чеських корон — 1 зол.

Анґл. кораблі йдуть на дно

БЕРЛІН, 22. II. — **Головне Командування Німецьких Збройних Сил** подає:

Німецьке летунство атакувало на морі довкола Англії ворожі транспорти під охороною, й затопило 3 торговельні кораблі містоти **11.500 тон** та важко ушкодило 4 кораблі більшого калібру.

Підчас летунських боїв біля **Довер** ворог втратив 2 ловецькі літаки типу Спитфаер.

Вночі на 21. II. німецьке летунство успішно бомбардувало в районі **Темзи** та Бристольського Каналу пристані й забудування корабельних майстерень. Німці заблокували мінами одну пристань на західньому побережжі **Англії**.

На **Середземному морі** німецькі боеві літаки вдатно атакували британські війська, зосереджені біля **Ель Бреда** та одну пристань у **Лібії**.

Минулої ночі ворог скинув бомби в одному місці на зайнятих просторах, але не спричинив ніяких шкід.

Акції італійського летунства

РИМ, 22. II. — **Головне Командування Італійської Армії** подає:

На **грецькому фронті** не було ніяких замітних подій. Італійське летунство обкинуло влучно розривними й вибуховими бомбами ворожі військові відділи, кольони військ і оборонні становища. Італійські ловецькі літаки в боях з переважаючими ескадрами літаків типу Глостер і ПЗЛ, зістрілили **12** ворожих літаків. Один з італійських літаків зістрілено, два дальші вернулися з убитими й раненими на покладі.

В **Північній Африці** звичайна розвідча діяльність італійських швидких змоторизованих кольон.

В районі **Куфри** італійське летунство збомбардувало ворожі становища, спричинюючи великі пожежі.

Вночі на 20. II. німецькі літаки заатакували операційну базу в **Бенґазі** та становища ворожої артилерії.

В районі **Середземного моря** італійські літаки бомбардували військові обекти в одній грецькій операційній базі.

У **Східній Африці**, в долішній країні **Джуба**, бій триває по обох боках ріки. З інших відтинків фронту немає нічого замітного.

Ворог налітав на кілька місцевостей в **Еритреї**, в країні **Джуба**, та на просторі **Джавелльо**. Погибло кілька осіб, спричинено деякі матеріяльні шкоди. Протилетунська артилерія зістрілила два ворожі літаки.

Досвіта 21. II. ворожі літаки перелетіли над **Катанією**, скидаючи кілька бомб, що зранили 6 осіб і спричинили деякі матеріяльні шкоди.

———o———

Спільний протест американських держав

ПРОТИ АНҐЛІЙСЬКИХ ЗАТІЙ

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, 22. II. — Як подає бразилійське міністерство закордонних справ, кілька держав Америки заявило готовість скласти протест анґлійському урядові з приводу задержання французького корабля „Мендоза" на бразилійських територіяльних водах. До протесту Бразилії долучаться такі країни: Болівія, Чіле, Колюмбія, Еквадор, Злучені Держави Північної Америки, Квібек, Гаїті, Мексик, Панама, Параґвай, Перу й Венецуеля.

———o———

Забріханість американської пропаґанди

НЮ-ЙОРК, 22. II. — Недавно відбувся зїзд американських бурмистрів у Сент Люіс у стейті Місурі. Посадник Ню-Йорку півжид Лягардія мусів признати, що пропаґанда паніки, яку він сам поширює, в дійсності зовсім неоправдана. На цьому зїзді обговорювали питання, чи американські міста вже тепер повинні почитати протилетунську підготову на випадок можливих летунських атак. Лягардія дослівно так сказав: „Признаю, що маємо 97 відсотків певности, що нас не заатакують".

Анґлійці одурили американців

УОШИНГТОН, 22. II. — Демократичний сенатор Совн відчитав перед сенатом звіт про те, що в заміну за 50 контрторпедовців Англія відступила Злученим Державам виключно багнисті терени на летунські бази на Караїбському морі. Сенатор Совн сказав, що теперішній час зовсім не пригожий для Англії, щоби вона переводила свої **обманства**. Англія опинилася в дуже критичному положенні, але без огляду на те не хоче відступити теренів, що відповідають своїй цілі, хоч передані Англії контрторпедовці дуже багато коштували Америку.

Китайці покидають Чанкайшека

30.000 КИТАЙСЬКИХ ВОЯКІВ ПЕРЕЙШЛО ДО ВАНЧІНВЕЯ

ТОКІО, 22. II. — 30.000 вояків китайської армії, що досі вели партизанську війну в Кіянсі під проводом Лішіянкіяна, вислали телеграму до Нанкіну на адресу Ванчінвея, заявляючи готовість перейти на службу народнього уряду. Старшини Ванчінвея виїхали, щоб прийняти до національної армії нових добровольців.

Молодь, наука та політика

Краків, 22. лютого 1941.

З активізацією всезагальних збірок на поміч українському студентству, три слова у такій сполуці, як вони стоять ось у наголовку цих міркувань, виросли до розміру такої актуальної проблеми, що про неї уже були уваги на сторінках нашого часопису й ще напевне нераз тут будуть. Нічого дивуватися: ніхто не може від старшого громадянства вимагати, щоб воно лише давало, кермуючись громадянським обовязком, та щоб не висловлювало ніяких побажань щодо доцільности видаткування його грошей, побажань, зроджуваних таксамо з вичування громадянського інтересу, зі свідомости національного добра. Тому це зрозуміле явище, що на цю тему редакційна пошта раз-у-раз приносить нам прерізні міркування: не тільки про те, як збирати гроші, але й про те, чого треба, щоб оті гроші не пішли надармо.

Відома річ, що в рр. 1919—39 було аж надто причин, які відривали молодь від студій, скеровуючи її увагу на справи національно-суспільного характеру, й у ділянці теорії (ідеольогії) й практики (політичного активізму). В житті нації бувають справді часи, коли зацікавлення молоді політичними подіями таке велике, що шкодить науці. Підчас революційних переворотів молодь інколи кидає зовсім мури високої школи, стаючи активними боєвиками. Бувають теж часи, коли молодь хвилюється і виявляє своє невдоволення з політичних обставин. Але це завсіди виїмкові часи, які теж завсіди мусять бути тільки епізодами, бурхливими, трагічними й жорстокими, то величніми щодо геройських поривів мас. Але є знову часи, в яких те зацікавлення суспільно-політичними справами мусить сходити на задній плян, перше місце відступаючи — науці. Чи це значить, що в таких часах молодь має взагалі не цікавитись національною проблематикою, має сторонити від громадських справ? Хорони Боже! Це було б не тільки недоцільно, але й найбільш шкідливо, бо — беручи під увагу конкретно нинішню дійсність та нинішні можливості студій нашої молоди — та молодь відірвалась би за кілька літ такої поведінки зовсім від рідного ґрунту, від духової спільноти з рідним громадянством, тим, що дбає за студії тієї молоди та бачить в ній гідних будучих керманичів всього національного життя.

Таким робом доходимо до коріння прастарої проблеми, істнуючої не тільки в нашому громадянстві і не тільки за останніх 20 літ та в оцьому році: яка гармонія повинна панувати між зацікавленням молоді національно-суспільними справами та її зацікавленням наукою, якою (щодо розмірів та змісту) повинна бути активна участь студіюючої молоді у загальному суспільному житті та станово-студентському, розуміючи під цим останнім і викладові та семінарійні салі й лябораторію, і студентські фахово-орґанізаційні осередки. Ця гармонія настає тоді, коли молодь приймає на себе ролю здисциплінованого допо-

мічного чинника, а не вирішного та керманицького, та коли її активність проявляється у першу чергу і в найголовнішій мірі **на культурницькому полі.**

Очевидно, така роля може багато молодим одиницям видаватись надто скромною, може навіть своєрідною »деградацією«. Але українська молодь все ще психольогічно стоїть під враженням відносин за Польщі та не може отрястись з тодішнього свого підходу до цих справ. Вона забуває, що для студіюючої молоді наука в засаді повинна завсіди стояти на першому місці, бо освіта саме є передумовою політичних кваліфікацій, та що політична активність молоді при браку поважної підготови до політичного життя завсіди є найбільшою причиною конфліктів між молоддю та старшим громадянством. Нині настав такий період в українській історії, в якому зацікавлення молоді суспільно-політичними справами не можуть займати такого почесного місця, як тоді, коли в усьому громадянстві кипить національно-політична праця та знаходять практичну розвязку всі ділянки національної проблематики. Коли б цього наша молодь не зрозуміла та не хотіла зрозуміти, то її надмірне зацікавлення політикою мусіло б вироджуватись або в безплідне теоретизування, або у назверхні прояви, що в ніякому разі ні нації, як цілости, ні молоді, як цілості, корисними, потрібними та бажаними бути не могли б. Таке зацікавлення суспільно-політичною тематикою, що стояло б у відворотно пропорціональному відношенні до реальних можливостей практично-політичної діяльности, мусіло б доводити до ферменту і між молоддю та старшим громадянством і внутрі самої молоді. Просимо цю теорію, що належить до абетки суспільних правд, порівняти з сучасною нашою практикою та признати, що дійсно пора української ідейної молоді пригадати ці правди: в імя її власного добра, в імя її громадського виховання та можливостей якнайкраще використати саме теперішній для українців „аполітичний" час.

Ми тут свідомо звужуємо тему до нинішньої хвилини, до актуальної тепер справи — масового виїзду нашої молоді на студії внаслідок масової збіркової акції серед громадянства. І стверджуємо, що тепер справді ідеальний час для таких студій: час, коли старші громадяни зайняті з головою культ.-господарською працею серед найменшого брата на занедбаних від віків рідних землях по цьому боці річок Сяну-Буга. Вихоплювати в такий час із різногранної та пребагатої національної проблематики один-два відтинки, запалюватись ними, поринати в них з головою та счиняти з їх приводу колотнечу — це може навіть психольогічно зрозумілий вияв голоду громадсько-політичної активности, — але з погляду національного інтересу такі вияви ніяк невиправдані. І в молоді той голод бодай частинно повинна тепер заступити — наука. Щоб відірвати румунську молодь від політики, тамошня влада завела по високих школах небувалу досі скількість викладів і семінарійних обовязкових вправ. Ніяка скрайність не є добра. Віримо, що українська молодь знайде час і місце і для науки і для громадських справ — з користю для цих обох ділянок і для себе.

З книжкою і ґазетою в народ!

Справа „Бібліотек“

„УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО" у Кракові у місяці жовтні 1940 року започаткувало акцію поширення українського друкованого слова в маси і в цій цілі по знижених цінах випустило три комплети бібліотек.

З великою радістю ділимося з громадянством вісткою, що ця акція вповні вдалася!

Вийшло від нас коло 300 бібліотек, зн. поверх 150.000 гарних вартісних книжок розійшлося в маси!

Це надзвичайно потішне явище, тимбільше, що й далі напливають до нас замовлення на бібліотеки того роду. А що запас книжок у нас вичерпався, багато книжок, яких ми мали меншу кількість, зовсім забракло, тому з бібліотек ч. І, ІІ. і ІІІ. комплетуємо одну бібліотеку і всі замовлення на бібліотеки, що вплинули до нас по день 12. ІІ. 1941 ми виконаємо висилаючи ново-скомплетовану бібліотеку.

З браку книжок дальших замовлень на бібліотеку по знижених цінах приймати **не можемо.**

„УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО".

Перемога праці

ВІСІМ РОКІВ ВЕЛИКИХ ЗМАГАНЬ.

Рік 1933 — це рік приходу канц. Гітлера до влади — був для Німеччини роком великого перелому під кожним оглядом. Зокрема був він переломовим у просто рекордовому числі безробітних. Тоді було в Німеччині 6 мільйонів безробітних. Коли ж ще дочислити до них майже один міліон невиявлених безробітних, то дійсне число безробітних сягало напевно 7,000.000. Коли ж іще врахувати родини безробітних, то можна сказати, що четвертина німецького населення належало до безробітних. Над Німеччиною висіло марево голоду, революцій і катастроф.

Тому першим завданням уряду канц. Гітлера було дати людям працю, заробітки, побороти всякими засобами безробіття. З цією метою започатковано на велику мірку публичні роботи, а облекшенням сплати податків розбуджено ініціятиву приватних підприємств. Уже з кінцем 1933 р. були слідні перші наслідки, бо безробіття зменшилося з 6 до 4 мілїонів. Від того часу це число падало з року на рік, так, що в 1938 р. стан безробітних сягав тільки 429.000, а перед самим вибухом війни вже лиш 63.000 і то між ними були такі, що не були вповні здатні до роботи, цебто безробітних уже не було. Не легко було довести до такого стану. Треба було напружити всі сили ума й поставити таку орґанізацію в цілій державі від самих верхів аж до низів, що могла б усунути всі труднощі, від фінансових почавши, на людській психиці скінчивши. Треба було вміти розділити працю так, щоб кожний став на відповідному місці. Цим орґаном стали уряди праці, з міністерством праці у проводі. Вони дістали право не тільки приділювати і управильнювати працю, але також посередничити і дефінітивно вирішувати між підприємцями й робітниками, уліпшуванні підприємств і використовуванні сил. До цих завдань вишколено теоретично і практично інструкторів, що переводили в підприємствах студії над можливостями їх технічних уліпшень. Вкінці треба було взятися до перевиховання цілої суспільности. **За це взявся німецький „Кайзер Вільгельм Інститут".** Ця дослідна установа обєднує найкращих дослідників на всіх ділянках національного життя. Повстав тут також відділ тих фахівців, що вели точну статистику потреб і домагань як підприємств, так і робітників, нагинаючи їх працю до потреб і вимог народу як цілости, себто держави, чи пак її господарської і соціяльної політики. Належний розподіл робітників, приділ праці і належна підготова — ці немаловажні завдання уряду праці ставили вимогу завести так зв. книгу праці, як необхідний інструмент для державної керми у розбудові якоїсь ділянки праці.

Тому не диво, що коли у 1933 р. Фірер звернувся з покликом до другої чотирьохлітки, то апарат уже був готовий, щоб пустити цілу людську машину в рух для виконання чотирьохлітнього пляну. І безробіття зникло.

Тепер уже відчувають недостачу фахових сил так, як у 1933 р. був їх надмір. Тому приступлено до підсилення і збільшення фахівців, головно у залізний, металевій і гірничій ділянці. Всі підприємства дістали доручення брати відповідну кількість учеників на практику, а вже з практикою йшли до перевишколу; де було замало людей чи забагато, відповідно доповнювали чи пересували. Словом уряди праці старалися зробити всі робітничі резерви корисними для загалу. Кожний, хто скінчив нижчу, середню чи фахову школу, мусів зголоситися до уряду праці, де випробовували ще його здібності й нахили та подавали ради, щоби став на правильний шлях праці. Також старших і здорових приділювали відповідно до їх можливостей праці.

З огляду на відсутність жіночих робітничих сил у хліборобстві і дом. господарстві зобовязані дівчата нижче 25 років, що хотіли дістати працю, йти раніше бодай на один рік на хліборобські господарства і там помагати, або йти на два роки до праці як помічниці сестер, щоб опісля виказатися робітничою книжкою. Отже, пізнаючи життя, вони стали кращими господинями, матерями.

Тому не диво, що серед таких умовин уже в 1938 р. виявилася навіть відсутність робітничих сил.

І підчас війни панує те саме виконування приписаних владою обовязків, та сама дисципліна, та виконання наказу йти до праці туди, куди влада вважає за конечне. Ніхто не противиться тому, бо знає, що власне сьогодні не тільки нема безробіття, але треба було приняти один міліон чотириста тисяч робітників з чужих країв, між ними й наших. Ось чого доконав німецький нарід своєю енергією. Мало цього. Він уміє дивитися вперед і приготовлятися до майбутніх можливостей.

Сьогодні вже опрацьовують пляни, як дати працю всім людям після війни. Господарське життя в часах мира дасть аж надто багато праці, головно в будівництві і в промислі загальної ужиточности. Крім того йде про те, щоб уже в перших хвилинах, як зачнеться поворот такої скількости людей з військової служби, панував безоглядний лад і щоб усі могли станути до праці на належному місці, бо ні господарська машина не сміє станути, ні люди не можуть жити бездільно ні на хилину.

Можна вірити, що хто вмів побороти безробіття аж 7 міліонів перед війною, у цих таких важких часах, той вже зуміє доконати того, щоб дати усім працю після війни. Коли сьогодні сміло говоримо, що переможно на всіх фронтах вийшла праця німецького народу, то і в нас можна довести до цього, якщо будемо заздалегідь на все приготовані.

— АНҐЛІЙСЬКИЙ уряд вважав необхідним узяти у свої руки довіз бавовни. Говорять про введення монополю бавовняних виробів. Англійські фабрики вже вичерпали засоби свойого сирівця, а довіз бавовни стає щораз то важчий через недостачу кораблів.

— БРИТІЙСЬКА адміраліція повідомила про затоплення мінового корабля »Гантлі«, містоти 710 тон. Родини моряків повідомили про смерть.

— МАРШАЛ ФОН БЕМ ЕРМОЛЛІ, відомий австрійський генерал із часів світової війни, скінчив 85 літ життя. Він брав участь у боях в Сербії, відтак командував австрійською армією в Галичині. На чолі австрійських військ увійшов він до Львова літом 1915 року.

Українські імпрези у Празі

(Від нашого кореспондента).

Прага, 4. лютому 1941.

Перед кількома роками в одному з европейських осередків української громади приходилось почути від чужинця на нашу адресу такі слова: „Цікавий ви народ. Де українець — там і пісня. Де кілька українців — там »Просвіта«. А де їх більше — там вже школа!" Хто зна, чи в цих словах нашого симпатика — чужинця не лежить доля правди. Бо справді, в Протектораті перебувае чимало українців, і тут ми маемо свої школи — навіть університет, та Просвіти. Українська пісня також лунае тут досить часто.

Прага нераз вже чула українське слово та українську пісню у гарному виконанні. Звідсіль розпочала свою подорож у світі славна Українська Капеля Ол. Кошиця. Тут виступали нераз найкращі наші артистичні сили: Садовський, Голинський, Марія Сокіл, Менцінський, Любка Колеса, Наталя Дорошенко, Іваницька-Синенька, Аркас і багато ін. Виступи таких мистців зобовязують і всі чергові артистичні імпрези. Чужинці так подходять до ніх поважно, фахово. Вони вже не дивляться на них, як то раніше було, як на екзотику, лише обективно оцінюють виконавців.

Дня 15. лютого ц .р. українське громадянство в Празі вшанувало память корифея української сцени П. Саксаганського виставою опери Гулака — Артемовського „Запорожець за Дунаем". Виставу зорганізував умисне для цієї мети створений Комітет. Видно, що празькі українці таки добре затужили за своїм театром, коли вони аж у такій великій кількості заповнили салю Міщанської Беседи. Зокрема прийшла масово наша молодь. Загостило чимале число і наших симпатиків — чужинців. Одних привабила українська пісня, інших — танок.

Цікаво, що коли українці відвідують чужі імпрези, то на втіху будь сказано, вони майже ніколи не спізнюються. Зате коли йде про українську виставу, чи інші якісь сходини — тоді пожалься Боже! Тут чверть, півгодини, а то й година часу не грае ніякої ролі. Приклад солідних чужинців, серед яких зверх двадцять років живемо, як бачимо, ми тільки наполовину засвоїли.

Поминувши невеличкі недогляди, вистава пройшла назагал навіть дуже успішно. Захоплювали присутніх своїм гарним співом і грою — оперовий співак М. Забейда — Андрій, оперовий співак Е. Гакен — Султан, конц. співачка О. Мільфайтова — Одарка, конц. співачка Земанова (заступала Веру— Мору) — Оксана. Добрий був у ролі Карася А. Буркацький та ін. Балетна частина пройшла також гарно. Закрема захоплювались чужинці танцями, що їх виконали з чуттям молоді танцюристки.

Треба гадати, що не тільки присутні мали з вистави неабияку приемність. Напевно з її успіху ще більше будуть тішитися українські діти, бо чистий зиск з вистави Комітет призначив для Української Захоронки в Моджанах коло Праги.

Другої днини, в неділю в салі „Унітарія" відбулося святкування двадцятьперших історичних роковин. Свято влаштувала референтура кол. українських вояків при УНО. На свято прийшли мабудь усі учасники тодішньої події, які тепер перебувають у Празі, та чимало їх товаришів і інших громадян. Сцена була по мистецьки удекорована. Коли зібрані в глибокій мовчанці склали повстанням з місць пошану поляглим на полі слави, зпоза сцени тихо поплили звуки пісні „Чуеш брате мій..."

Були цікаві промови — спомини та вартісний історичними матеріялами реферат відомого діяча д-ра І. Мазепи.

Після перерви відбулася концертова частина свята з гарними сольовими точками та виступами мішаного хора під орудою проф. О. Приходька. Свято закінчилось національним гимном. дк.

Другий концерт Хору Божика в Берліні

(Від нашого кореспондента.)

Другий концерт Українського Національного Хору Божика в Берліні відбувся, як ми вже повідомляли, в суботу, 15. ц. м., в салі Бетовена, уґрунтувавши добре імя нашої співацької репрезентації серед тутешньої чужинецької публики. Коли перший вівторковий концерт збігався з багатьма іншими музичними імпрезами, як напр. концертом чеської Фільгармонії, що помітно зменшили зацікавлення українським вечором, то в суботу були для хору Божика найкращі умовини. Саля була знов випродана по останне місце, а знайшлися на ній цим разом, побіч сотень українців, також численні ґрупи німецького громадянства. Густо помічалося вояцькі однострої. Багато української публики можна було побачити вдруге.

Програма концерту почалася „Прометеем" Стеценка. В чергових точках („Гуляли, гуляли" Нижанковського з культурним сольом Черкавського й »Ой, закувала зозуля« Ніщинського) хор розвинув усю свою техніку, що так гарно викликуе голосові ефекти. Сольо Сметанюка переломило повздержливий настрій на салі. Вона зареаґувала бурхливо, домагаючись повторення. З дальших точок помітне зацікавлення чужинецької публики викликала співана уперше »Чорна рілля« Людкевича, чумацькі пісні з добрими солями Ольхового та Лисенкова „Серенада" з мрійливим сольом самого дириґента. Гарно зарисувався в одній із нових пісень короткий сольовий попис Саковського. Баси на чолі з Пухальським, були імпонуючою основою цілої програми, вкінці якої на естраді зявилася пара представників Української Громади, передавши — під гучні оплески салі — дириґентові й співакам великий кіш квітів. Реакція публики в кінці концерту була така жива, що хор мусів дати низку надатків.

По концерті приймали хористів вечерею представники Українського Національного Обеднання на чолі з ппол. Омельченком, та директором Української Установи Довіря д-ром Сушком. Увечері взяли участь запрошені німецькі гості. Іменем УНО промовляв дир. Ю. Гірняк, передавши на руки дириґента чек на студентський допомоговий фонд замість квітів для хору.

Німецька критика, як вже відомо, дуже прихильно поставилася до нашого хору, підкресливши всі його вартісні й найбільш характеристичні прикмети. До попередніх, цитованих уже нами, голосів берлінської преси варто ще згадати про дуже похвальну й широку рецензію, що появилась в офіціяльному „Фелькішер Беобахтер". Читаемо там, м. ін.:

„...Найбільше відзначаеться цей хор найсильнішим підкреслюванням народництва. При всьому свідомому формуванні звуку не виступае віртуозний елемент, як ціль сама для себе. Таким робом пісні отримують щось з далечі степів і далекої минувшини народнього життя, що виспівуеться то плачем, то сміхом в українській пісні.

Багатство настрою й ніжности, в якій головний мотив творить славянська туга, а в неостанній мірі мистецька сила виразу й краса звуку того хору, викликували овацію за овацією".

Як довідуемося, хор з незалежних від нього причин покищо не зможе виїхати на пляноване турне по Німеччині й Чесько-Моравському Протектораті, та повернеться в найближчих днях до Варшави. Треба додати, що в минулу неділю ансамбль хору виступив у православному соборі в Берліні на українській Службі Божій, на яку прибуло громадянство обох віроісповідань. Українська берлінська громада з правдивою вдячністю вітала труд орґанізаторів і виконавців обох концертів маючи рідку нагоду контакту з мистецько виконаною, рідною піснею на чужині. КТВ.

Б. Л.

У минуле

Наш катехит.

Заступником директора Куровського був наш катехит, отець Михайло Соневицький, широко й далеко відомий педаґоґ та опікун молоді. Високий, огрядний, повновидий, все гладко виголений і гарно та чисто одягнений, належав до тих нечисленних людей, що без них, здавалося, не лише Бережани, але й цілий світ не міг би істнувати. Такої гадки були по крайній мірі ми, його учні. Без нього сумно було б і в ґімназії, й у місті, без нього всі ми почувалися б сиротами, бо не було б до кого звернутися за допомогою і порадою. Часто-густо навіть звертатися не треба було, бо отець совітник, Бог знае звідки, знав про кожний прикрий випадок, про кожну халепу, в яку попав його ученик, і рятував його, не чекаючи, аж він прийде й попросить. А як прийшов, то отець совітник зустрічав його словами: „Знаю, знаю, не потребуеш мені казати, брате". І, якщо петент із власної вини попав у біду, то починалася коротка, але дуже переконлива наука, а якщо провина була не малої міри, то наука переходила в догану, висловлену голосом грізним і сердитим, — таким, що „душа виновникові в пяти втікала".

Але нераз голос цей змінявся, з грізного ставав лагідним і спочутливим.

„Уважай же, щоб мені того більше не було, моцюмпане".

Це „моцюмпане" попадалося рідко, але все-ж таки попадалося, як залишок з якихось то давніх, дуже давніх часів.

Кільки літ мав отець Соневицький, того ніхто з нас не вмів би сказати й про те мабуть ніхто й не думав. Як сокира відскакуе від твердого дуба, так, здавалося, час відскакував від нього. Літа не імалися його. Лице гладке, очі ясні, хід жвавий, рухи живі, невже-ж так виглядае старий чоловік? А все ж таки отець Соневицький був катехитом мого батька — молодим, значиться, за моїх часів не міг бути. Але старостю своею не хвалився, і я не пригадую собі, щоб він коли покликувався на неї. Навпаки, здавалося, що він хоче бути і е вічно молодим і що саме тому молодь розуміе його, а він її. Бувало, як розсердиться у клясі, як крикне, стукне ногою і кулаком вдарить об катедру, то кляса завмирала й деревіла. Так ми собі уявляли розсердженого Зевеса.

Але сердитість тая ніколи не тривала довго. Хвилина — і кров відпливала з його обличчя, очі лагідніли, на вустах являлася добряча, вибачлива усмішка. Ще трохи — й отець совітник розказував щось із своеї багатої життевої „практики", часто-густо так дотепно, що кляса сміялася сердечно, забуваючи про ту тривогу, що її перед хвилиною переживала.

Отець катехит мав звичайно останні дві години. Коли ж він в годині восьмій ішов з церкви не на снідання до хати, а до ґімназії, то це був знак, що директор виїхав кудись, або занедужав і він буде його заступати. Пословиця: „як кота нема, то миші гуляють" не мала тоді ніякого приміненння. Життя в ґімназії йшло, як швайцарський, точний годинник; заступника слухали таксамо, як і самого директора, хоч і вчителі й ученики добре знали, що він, хоч би навіть хтось провинився, директорові того не скаже. Катехит Соневицький по своїй природі був не прокуратор, лиш оборонець. Не тільки він і директор, але й їхні родини жили з собою у щирій приязні. З деякими професорами наш катехит дружив, з іншими жив у добрій злагоді. Не пригадую собі, щоб з ким ворогував. Тому-то, як просив за котрогось із своїх учеників, то мало хто йому відмовляв.

голосів преси

Бояться совітсько-японського зближення

На цю тему пише „Кракавер Цтг", поміщуючи короткий перегляд англійських та мериканських пресових відгуків, які отверто виявляють невдоволення з факту совітсько-японських переговорів.

»В лондонських дипльоматичних колах втримується погляд, що у цих переговорах іде некищо про управильнення кордону між Монголією та Манджуко, але це безперечно тільки заповідь дальшого ширшого порозуміння між обома державами, яке практично буде однозначне з пактом про ненапад. Вже тепер, подібно як це було з договором трьох, прирівнюють цей майбутній договір з ледяною горою на морі (де найбільша і найгрізніша частина є захована під водою). На англійський погляд, найважнішою частиною того договору була б мабуть саме ця невидна назверх, тайна його частина.

»Юнайтед Пресс« подібно, як шведські інформації, потверджує погляд Лондону, що Сталін дуже радо пішов би на таке порозуміння з Японією. Зокрема для Японії був би такий договір дуже великим відтяженням, бо дав би йому вільні руки для широко придуманого пляну експансії на південь.

Велика частина північно-американської преси намагається цю думку дальше розвинути та продовжувати натиск на Японію. »Шикаго Трібюн« попереджує погрозливо, що американська воєнна фльота попливе вздовзі на далеко-східні моря, щоб перехрестити спробу японського наступу (!). Рузвелт натякнув уже при кількох нагодах, що кине до бою американську фльоту, якщо б Японія заатакувала Сінгапур. »Ню-Йорк Пост« заявляє, що американський уряд мусить Японії дати зрозуміти, що Злучені Держави не стерплять уже у майбутньому ніякої японської акції на захід, або на південь від Филипин. Здається, що Японія хоче поставити світ перед довершеними фактами. Тому слід заявити заздалегідь, що Злучені Держави є звязані життєвими інтересами з цими частинами світу і що бажають собі збереження надалі дотеперішнього стану(!). На ніякий компроміс Америка не піде.

До цих американських провокацій супроти Японії належить також заповіджена вже подорож Уїлке до Китаю, де він у незанятих ще японцями областях хоче відбути »студії«.

Очевидно, англійці підтримують ці американські махінації, зовсім таксамо, як підбехтують та підганяють збройтися проти Японії Австралію й інші заціквавлені у цьому країни«.

ВІДРОДЖЕННЯ НОРВЕЗЬКОГО СЕЛЯНСТВА

ОСЛЬО, 22. II. — Провідник Національ-Зомлінґу, Відкун Квіслінґ, виголосив промову на зібранні окружних керманичів націонал-соціялістичної селянської організації з цілої Норвеґії. Квіслінґ зясував на вступі значіння селян в історії Норвеґії, підкреслюючи, що головно селяни вели боротьбу за самостійність Норвеґії в XIX. ст. Потім промовець обговорив упадок правного становища селян внаслідк марксівського становища після світової війни та заявив, що завдання Національ-Зомлінґу — зорганізувати норвезьку спільноту на основах націонал-соціялізму. Це єдиний слушний шлях для норвезького народу й норвезьких селян.

——o——

ФІНАНСОВЕ ПОЛОЖЕННЯ АНГЛІЇ

НЮ-ЙОРК, 22. II. — Американський часопис „Нюс Вік" помістив статтю про фінансове положення Англії та Німеччини. Після розгляду фінансових резерв Англії автор статті приходить до висновку, що фінансове положення Англії, коли його рівняти з фінансовим положенням Німеччини, зовсім некорисне. Німеччині вистарчає, що вона втримує своє виробництво, але Англія мусить шукати різних засобів, щоби сфінансувати доставки ізза границі. Засоби Англії, що призначені на ту ціль, обмежені. Англія не має ніякої можливости побільшити їх, тому Лондон безумовно зданий на фінансову допомогу іззовні.

——o——

„До побачення в Лондоні!"

У звязку з виїздом англійського посольства з Румунії, пише букарештенський кореспондент „Ноєс Вінер Таґблят-у":

»В суботу пополудні відплив з порту з Констанці турецький пароплав »Ізмір«. На палубі мав він 112 пасажирів, у тому числі дотеперішнього англійського посла в Букарешті, сер Реджиналда Горе й колишнього бельгійського та кол. голяндського посла в румунській столиці. Підчас відчалювання пароплаву трапився інцидент. Підчас переходу англійців на корабель зібралися на портовому виступі (мольо) гуртки німецьких вояків, що находяться у складі інструкторських нім. частин у Румунії. Англійці почали тоді гукати до німецьких вояків: »До побачення в Берліні!«, на що німці відповіли хором: »До побачення в Лондоні!«

Румунський офіційний часопис »Унтря« пише, що рішення англ. уряду зірвати дипломатичні звязки з Румунією не створило ніякого нового положення, то ж і не може мати ніякого впливу на політичну поведінку Румунії. Румунія вернулася до традиційної закорд. політики з часів короля Карла І. і є свідома всіх можливих наслідків свого приступлення до політики держав осі. Зокрема геополітичне положення Румунії визначає місце Румунії при боці Великонімецької держави, якої політичний та господарський вплив охоплює не тільки середню Европу, але також господарське життя на південному сході континенту«.

——o——

— ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА У ФРАНЦІЇ. Біля Авіньону товаровий поїзд наїхав на групу робітників, що працювала при направі залізничого тору. Погибли 3 робітники, 4 були важко ранені.

— НЕДУГА египетського короля Фарука далеко поважніша, ніж це спершу думали. Король від вісьмох днів не покидає ліжка.

— ВИБУХ КОРАБЛЯ. В Тексас Сіті вибух внаслідок пожежі корабель-цистерна „Пенмассачузет". Ціла середина корабля вилетіла в повітря. Пожежа поширилася на докові уладження. Були вбиті й ранені.

Короткі вістки

= ПРОВІДНИКИ абісинських племен — раси — висловили прохання дозволити їм узяти участь у війні, що її веде Італія. Вони також заявили, що стоять при фашистівській Італії. По всій Абісинії відбуваються збори туземців. Раси закликають їх бути вірними Італії.

= ШВАЙЦАРСЬКА торговельна делеґація, що від 14-ох днів перебуває у Москві, несподівано скоро покинула Совітський Союз. Причина такого скорого виїзду ще невідома. Мабуть переговори не довели до ніякого висліду.

= ҐЕН. АНТОНЕСКУ видав декрет про мілітаризацію підприємств. На його підставі можна змілітаризувати кожне підприємство, коли цього вимагають вищі інтереси держави. У першій мірі йде про підприємства, що працюють для оборони країни.

= В РУМУНІЇ арештували б. румунського посла у Берліні, Ґрецяну.

= НІМЕЦЬКІ часописи помістили відбитку статті англійського часопису »Ти Равнд Тейбл«, що признає, що англійці перші почали кічне бомбардування німецьких міст.

= ЗАСТУПНИК японського міністра закордонних справ Осуші сказав у японському парляменті, що політичні змагання Японії на Південному морі наскрізь мирні. Переговори з голяндською Індією почалися вже наново, на Филипинах Японія має зовсім природно сусідські інтереси.

= ЗНИЩЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ БАЗ НА КРЕТІ. Італійське летунство перевело успішну атаку на летовище Сполія на Креті. Розривними бомбами знищено 4 англ. бомбовики на землі. Летовище поважно знищене. Це відплата за англ. налети на Родос.

= АНГЛІЙСЬКЕ міністерство війни повідомило, що англійські вояки вже не будуть мати мосяжних ґузиків при одностроях. Англійцям уже просто не стає металів. Офіційно це пояснюється тим, що металеві ґузики за скоро протирають своїми острими кантами нитки.

= ДО ЛІЗАБОНУ приїхало 6 моряків з англійського корабля »Пізарро«, містоти 1.367 тон, що його затопили у віддалі 650 миль від рогу Финистер.

= ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ думають іменувати свойого посла у Новій Зеляндії.

= ЖІНКА Рузвелта заявила на одній пресовій конференції, що американський нарід мусить добровільно зректися купувати ряд предметів. Цього вимагає американська програма зброєнь.

= НОВА французька національно-народня партія матиме три роди членів: звичайних, міліціонерів та леґіонерів. Міліція і леґіон матимуть спеціяльні відзнаки.

= КАНАДІЙСЬКИЙ уряд предложить парляментові прохання признати йому на воєнні цілі 1.3 міліярдів долярів кредиту. Ті гроші потрібні, щоби покрити воєнні кошти чергового півроку.

= В ІНДІЇ щораз то гарячіше. Англійці вже пишуть про повстання у Вазірістані. В дійсності під назвою вазирістанських повстанців треба розуміти зорґанізовані відділи індійських націоналістичних повстанців.

— АНГЛІЙСЬКА ПІВДЕННА ЗАЛІЗНИЦЯ внаслідок німецьких повітряних атак має велитенські труднощі. Дуже часто продовж ночі треба уложити новий розклад їзди внаслідок знищення залізничних шляхів і мостів. Одної ночі треба було тричі зміняти розклад їзди...

— ПРОВІДНИК еспанських студентів, Хозе Міґуель Кітарте, на запросини німецької студентської орґанізації прибув до Німеччини на інформаційну подорож.

— У СОВІТАХ завели безпосередню телефонічну й телеграфічну сполуку між Москвою та Сахаліном.

— „КІНЕЦЬ РЕСПУБЛИКИ БЕНЕША". Відомий чеський автор, б. полк. ґен. штабу армії ЧСР Емануїл Моравец, видав книжку „Кінець республики Бенеша". Її видали в німецькому перекладі. Він виказує всі похибки б. чеських провідників і висловлює свої погляди на новий порядок в Европі.

— У ЦАРГОРОДІ внаслідок вибуху мотору вилетіли в повітря два кораблі. Від сильного вибуху були вбиті й ранені.

— НІМЕЦЬКІ ТРАКТОРИ допомагають румунському хліборобству. Внаслідок цього хліборобська продукція зросте на 3,4 міліонів тон. Також в інших ділянках господарства, як у лісництві, управі лічничих і олійних ростин, зросте значно продукція завдяки німецькій фаховій допомозі.

ВІЙНА В МИНУЛОМУ І СУЧАСНОМУ

Техніка й тактика зброї

Коли з початком 18. ст. пруські вояки виступили на сцену европейської війни, вони заскочили ворогів завзяттям і силою вогню їхньої піхоти. Залізний шомпол, що його вони ввели на місце вживаного до того часу дерев'яного, дозволив їм швидкість огню подвоїти, а то й потроїти. Тим самим вони завдячували переважаючій техніці зброї у великій мірі свої побіди.

Найкраща зброя була відтоді питоменна саме для пруських полків. Нових винаходів у ділянці зброї ніде швидше не провірювали й не використовували в армії, як саме серед чорно-білих граничних стовпів. Рушниця на подобу трубки, що вирішила війну в 1866 р., гармати, що в боях 1870-71 рр. надавали війні тон і т. д., аж до найновіших часів, можуть посвідчити це. Пруські кузні зброї, як фабрики Драйзого в Земмерда, фабрики Круппа в Ессен, здобули собі світову славу, бо вони продуктами своєї винахідчивости й пильности засмотрювали армії половини земної кулі. Традицію пруської армії перебрала опісля армія цісарської Німеччини. Її тяжкі й найтяжчі гармати розбили восени 1915 р. оборонні позиції та боєві фронти союзників, що зі своєї сторони не могли протиставити нічого рівновартісного.

Німецька техніка зброї не занепала й у часі по світовій війні, всупереч строгій контролі переможців. Німеччина не тільки уважно слідкувала за розвитком техніки зброї в тих краях, що їх не спутували ніякі мирові диктати, але сама вона дальше досліджувала й провірювала, так, що після привернення повної військової суверенности все вже було підготоване до розбудови нової німецької армії. Це велитенське завдання Німеччина розвязала в неймовірно швидкому часі так щодо скількости, як і якости. Всі три частини армії вона вивинувала зброєю, муніцією й військовим знаряддям, так, що західні держави й цим разом, подібно як за світової війни, не могли їй протиставитися. Німецька армія дістала скорострілі й метачі ґранат, що в простоті своєї будови й обслуги визначаються невирівняною швидкістю стрілу та його влучністю. Гармати від найменшого до найбільшого калібру, так щодо сили стрілу, як і рухливости, є дійсно чудом модерної техніки, а німецьким панцирним возам і повозам найрізнороднішої сорти й величини не дорівнює ніякий французький чи англійський. Вогнемети та всі прилади порозуміння й обсервації найновочаснішого типу доповнюють озброєння сухопутніх військ. Це саме торкається теж воєнної фльоти та летунства, що їх треба було розбудувати прямо від початку. На сході, на півночі й на заході, в Польщі, в Норвеґії, Бельгії, Голяндії й Франції, всюди виказалося, що німецька армія має найкращу й найновочаснішу зброю.

Багато голов і рук мусіло думати й працювати, щоб довершити це. Вчені й дослідники в лябораторіях із побільшуючими шклами й мірилами, інжинири з лінеалами й олівцями, гірники при залізній руді й вугіллі з лопатами, техніки, механіки й фабричні робітники, всі вони безупинно і без утоми працювали над тим, щоб їхня батьківщина у важкій годині не була безборонна. Всі вони, умові й фізичні робітники, вкладали своє найкраще в те, щоби воякові на фронті дати в руки зброю відповідну до його жертвенности. Не диво, що нині в Німеччині воєнний хрест заслуги носить в однаковій мірі вояк, як і робітник.

Та небагато помогла б воякові найкраща зброя, якби він не вмів нею користуватися. Сила новочасної зброї має тільки тоді свою вастість, коли її відповідно пізнати і викликати, нею кермувати та доцільно її використовувати. Цього не зуміє ніякий ляїк при найкращій волі та навіть вродженому замилованні, але тільки фахівець, що пройшов довгий, затяжний вишкіл. Кожний німецький вояк, що пройшов твердий вишкіл, став фахівцем одного чи більше родів зброї. Тяжко в часі вправ, але легко в часі війни. Військовий провід обдумав і випрацював можливості використання поодиноких родів зброї в найменших подробицях.

Техніка й тактика зброї — це два невідлучні чинники, що тільки в тісній співпраці можуть дати бажаний успіх. Техніка й тактика зброї йшли в Німеччині під одним кличем: „Використовуй силу машини, а заощаджуй силу й кров людини". Невтомна праця продовж років, тепер продовж місяців війни, німецькій армії вповні виплатилася.

Свіже повітря у підводних човнах

Після занурення підводний човен перебуває під водою часом довгий час (в залежности від розмірів його й числа залоги — 30—36 годин).

Як відомо, кожна людина видихає на годину коло 20 літрів вуглевого квасу зі своїх легенів. 1% цього квасу в повітрі вже робить це повітря тяжким і трудним до віддихання. Візьмемо як приклад підводний човен середнього розміру, коло 500 тон водомісткости (як напр. пересічний підв. човен української чорноморської флоти з 1918 року). Такий підв. човен має 250 $м^3$ повітря для 23 людей залоги. По годині перебування під водою легені моряків видихують 460 літрів вуглевого квасу, а по 5 годинах 2500 літрів, себто повітря підв. човна буде мати вже 1% вуглового квасу (бо 250 $м^3$=250.000 літрів, а 2.500 літрів = 1%). Правда, що тут треба взяти під увагу ще витривалість, добре здоровля й міцні легені моряків; вони витримують повітря і з 5% вуглевого квасу, але перебування в таких умовах є дуже тяжке й далі загрожує вже смертю.

Найпростіший спосіб відсвіження повітря у підв. човні, це винурення його на поверхню води і звичайна вентиляція човна. Але підчас воєнних подій часом це справа цілком неможлива, бо грозить затопленням човна.

Отже воєнно-морська техніка знайшла інший спосіб, який полягає на тому, що технічно-автоматичним шляхом витягають (чи пак розкладають і „ковтають") вуглевий квас з повітря підводного човна, головним чином розчинами алькалічної солі.

Крім того зіпсуте повітря підв. човна може бути відчищене з бутлів кисня, що їх має тепер у більшій кількості кожний підв. човен. Стиснене повітря служить на підводному човні й для стрілів торпедою й для витискання води з водяних тягарців, коли підводний човен хоче винуритися на поверхню. (Занурення підводного човна наступає після того, як до спеціяльних приміщень по бортах човна, до т. зв. водяних тягарів або балястів, увійде вода; ту саму воду витискає стиснене повітря, коли підводний човен хоче винуритися на поверхню води).

Відсвіження повітря на підводному човні переводиться більш-менше що 5 годин. На малих підводних човнах з 200—300 тон водомісткости, т. зв. підводних човнах прибережної охорони, ця справа трудніша й там доводиться частіше застосовувати засоби відсвіжування повітря під водою, щоб оминути прикрощі, звязані з т. зв. „голодом повітря".

Авторові цих рядків довелось відчути цей „голод повітря" на маленькому підводному човні чорноморської фльоти „Карп" на переході під водою від Севастополя до Балаклави у 1916 р. ще підчас світової війни. Це жахлива річ для моряка, та ще й при виконуванні його вояцьких обовязків.

Тепер підчас війни підводним човнам частенько доводиться перебувати довгий час під водою, то перед випадом, то для того, щоб просковзнутись непомітно крізь певну ворожу смугу, то щоб сховатись від переслідування ворога і т. д. Тому справа відсвіжування повітря в підводному човні відіграє таку поважну, часом навіть рішальну для його долі, ролю.

Кап.-лейтн. **Св. Шрамченко.**

ОЖИВЛЕНА ДІЯЛЬНІСТЬ НІМЕЦЬКОГО ЛЕТУНСТВА

НЮ-ЙОРК, 22. II. — З Англії повідомляють, що німецьке летунство розвинуло оживлену діяльність над англійськими островами. Агенція „Есошіейтид Пресс" подає, що німецькі літаки, не зважаючи на незвичайно сильну протилетунську оборону, скинули на Лондон велике число запальних бомб. На одне місто на побережжі впав град розривних і запальних бомб.

„Ню-Йорк Таймс" довідується, що німецке летунство діяло над теренами Південного Уелсу, куди літаки надлетіли з різних сторін, так, що довший час годі було зорієнтуватися, які терени вибрали німецькі летуни за ціль своїх атак. Англійське міністерство летунства обмежилося після цієї атаки до короткої інформації, що атака відбулася виключно на Лондон і тривала до півночі. Розривні бомби спричинили шкоди в будинках торговельної дільниці й у інших будинках. Німецькі летуни скинули бомби на терени Уелсу та спричинили численні пожежі. Двічі заатаковано одно з міст південного Уелсу. Налети відбувалися на великому просторі від південного побережжя Англії аж до Шотляндії. Сильно потерпіло одне з міст північно-східної Англії.

—о—

ЗАГРОЗА ПРАВОГО БРИТІЙСЬКОГО КРИЛА

ШТОКГОЛЬМ, 21. II. — Після того, як провалилися англійські надії на Туреччину, у Лондоні висловлюють думку, що ґен. Вейвіл повинен припинити свої воєнні дії на лібійському побережжі та як мога скорше прийти з допомогою грекам. Саме „Таймс" почав писати дуже обережно у цьому дусі. Його міркування, що передав кореспондент шведського щоденника „Штокгольмс-Тідінінґен", такі:

Тепер немало важне, чи ґен. Вейвил думає займати Триполіс, але це дуже важне, щоби він на час забезпечив союзний балканський фронт, що творить його праве крило. Англія дуже поважно роздумує, чи не треба б перенести точки важкости своїх східних сил, що необережно задалеко висунулися на захід, у противний бік. Метою цього пересунення мала б бути оборона Суезького Каналу та підтримка Туреччини. Одночасно з Риму повідомлюють, що англійці дуже поспішно розбудовують т. зв. лінію Ідена проти Сирії.

—о—

ЛІТЕРАТУРА й МИСТЕЦТВО

Ганс Ф. К. Ґінтер

16. лютого ц. р. святкувала врочисто інтелектуальна Німеччина 50-ліття народин Ганса Ф. К. Ґінтера, фільософа, вченого й поета. Його виступ по світовій війні збігається з виданням „Упадку Заходу" Освальда Шпенґлера, другого німецького фільософа. Та як же ж відмінні їх постави до світа, не зважаючи на те, що багато їх засадничих ідей, хоч і відмінних, треба шукати у відомого історіософа Артура де Ґобіно! Шпенґлерові видавалося тільки що він ду-

має „органічно", в дійсності ж він став виразником духа XIX. ст. з його механічними розвоєвими циклями, виразником і граничною появою, зате Ґінтер — вістун нової доби. Його перша книга „Лицар, Смерть і Чорт" (заголовок навязаний до відомої гравюри А. Дірера) виповідає війну минулому й сучасному та звіщає прихід героя, показує його завдання і його долю — змагатися за новий порядок, залишатись вірним собі і завжди бути однаковим. Особлива сила мусить бути в такого героя, що буває чужа добі, і цю силу черпає він тільки з себе самого, бо ж стоїть у первопочинах нового світа. Любов і ненависть — його дальші притаманності, і що більше його геройство, то багатша його любов і високоглядніша його ненависть. В цій книзі вже цілий світогляд Ґінтера, бо властиво він, оспівуючи героя, оспівує себе самого, може навіть не знаючи про це.

Від часу видання цієї книги (1920) випускає він рік-річно щораз нові твори, яких сьогодні вже ціла полиця, виступаючи, як антрополог і соціолог. Але його вчення не має на собі кабінетного пилу, не є чистою теорією, воно входить у життя й у ньому діє, а через те, що расовість виповнила значну частину нац.-соціялістичної програми — Ґінтер висувається на головне становище в розбудові ідеольоґії та реформаторських змагань нової Німеччини. Окрім цього спрямовує він цілу антропольоґічну школу в Німеччині на нові шляхи. І перехвалюються деякі антропологи, як Е. Фішер, що й вони були б дійшли до тих самих вислідів, якщо були б узялися за ту саму роботу. Слова мови могли бути однакові, але воля в слові була б напевно іншого духа, іншого в них, іншого в Ґінтера. І ще в тім заковика, що вони взагалі не взялися за ту роботу, бо вона була невдячна, бо не мала ціни, викликала зненависть, а це саме характеризує Ґінтера, що, мовляв, Ніцше любить тільки те, що на ринку не має ціни, хоч і має питому вагу й вартість. Його заслуга в тому, що він змінив німецьку антропольоґію: вона була наставлена на екзотизм, не мала майже ніяких відомостей про расові признаки власного народу, небагато знала про його походження, не мала вгляду і погляду та не мала духа. Це все дав Ґінтер. Ще більше! Він розглядає окрему людину і народ, як біольоґічне явище в громадських рухах, шукає за шляхами, якими треба йти, щоб доходити до потуги, досліджує культури Европи й Азії, знаходить причини їх упадку і ставить перед німецький народ завдання для одиничних людей і всього покоління — нордизацію, себто помноження нордійської раси. Далі Ґінтер шукає а впливами оточення на спадщинну структуру народу, шукають за джерелом цієї раси і знаходять його в селянстві, шукають за основою переродин народу і знаходять її в новому подружжі, такому подружжі, що підвищує становище жінки, надає їй достойність, робить співтворцем нового типу людини, закреслюючи їй точно означені границі обичайного пордку. Так, Ґінтер — не сухий вчений, він ловить нерв життя, не тільки стверджує щонебудь, але й бориться за його здійснення.

Ідеї Ґінтера, викладені в цілому ряді книг, як: „Расознавство німецького народу", „Селянство" й ін., доступні для загалу, але він сам живе в пустелі, серед своїх думок, зустрічаючись тільки з декількома приятелями. Та особистості Ґінтера не вичерпують тільки книги, бо в нього є ще достойність і шляхетність, гармонія думок і чину, особлива поваба в поведінці — це все, що нагадує — дивлячись на нього — мужів старинної Геллади і чого так мало знаходимо в сьогоднішніх інтеліґентів.

Українська читацька громада знає Ґінтера з двох книг, переложених автором цих рядків. Як висловився б римлянин, Ґінтер добре заслужився своїй батьківщині; для нас він важний, як борець за нову духовість Европи, а тимто й ми прилучуємось в 50-ліття його народин сердечними побажаннями успіху в дальшій праці й боротьбі за первопочин нового розуміння життя.

Д-р Ростислав Єндик.

Перегляд книжок

ІЗ ВИДАНЬ „УКРАЇНСЬКОГО ВИДАВНИЦТВА" У КРАКОВІ

Проф. Д-р Мирон Кордуба : Історія Холмщини й Підляшшя. Українське Видавництво, Краків 1941, 8⁰, стор. 128.

Коли „Українське Видавництво" у Кракові видає шкільні підручники та передруковує українську класичну чи популярну літературу, то цим робить ту корисну — але так мовити, сіру, щоденну— роботу, якою є освідомлювання мас та виховування рідної дітвори і середнешкільної молоді. У цій роботі „Українське Видавництво" є немов допоміжним чинником шкільної та освітньої референтури УЦК. Але коли видає оригінальні твори науковців та письменників і публіцистів з іменем, твори, що мають свою вартість незалежно від гостро актуальних потреб терену ,то це культурна праця, що знайде слід в історії української науки та літератури. Коли ж такі твори тематично звязані з українськими землями, що раптом, силою історичних обставин, опинились в осередку нашого зацікавлення, то це неабиякий доказ, що чудовою була ідея покликати пізньою осінню 1939 р. до життя те видавництво за що воно вже справді має заслуги не лиш довгим списком наголовків.

Зразком такої книжки є ІСТОРІЯ ХОЛМЩИНИ Й ПІДЛЯШШЯ проф. д-ра МИРОНА КОРДУБИ.

Це історія Холмщини й Підляшшя на тлі всеукраїнської історії та у найтіснішому з нею звязку. Тому з твору проф. Кордуби можна пізнати й загальну українську історію, зясовуючи собі одночасно вужчу ролю тих західніх українських провінцій, що у свій час творили й осередок української історії. У книжці проф. Кордуби саме звертає передусім увагу знаменита методика, якою автор розвязав проблему — написати докладну історію одної землі на тлі й у злуці з побіжною історією всіх земель!

Як науковець-історик новочасної школи, проф. М. Кордуба розуміє під історією краю не тільки хід політичних подій і територіяльних змін, себто не тільки історію воєн і мирових умов. До історії краю (народу) належить теж розвиток і занепад матеріяльної та духової культури, релігійне життя, господарські відносини і популяційні рухи. Нічого й казати, що в ділянку політичної історії входить безупинна еволюція політичної думки та нові суспільні течії, що ніколи не родяться з пустки і в неї не поринають. Усе воно повязане не тільки часом (хронольоґічно), але й внутрішнім звязком. У творі кожного справжнього історика знаходимо теж завжди *провідну* думку, що червоною ниткою веться крізь оповідання про факти й дати.

Всі ці прикмети поважного наукового історичного твору, плюс величезна прикмета — легкого стилю та надзвичайно мілої форми оповідання, з поділом на короткі відділи-статті — має книжка проф. М. Кордуби. Автор, великий фахівець та чудовий знавець джерел до історії України, використав бурхливі, для ляїка хаотичні, для чужинця екзотичні події нашої княжої доби на те, щоб дати барвистий образ тої частини української історії. Тому читати Історію Холмщини і Підляшшя М. Кордуби так цікаво, немов це не науковий твір, а повість із направду сензаційними моментами! На 120-ти сторінках друку дає теж автор повний образ бувальщини тих двох українських країн, почииаючи від камяної доби й кінчаючи другим походом Казимира Великого на Західню Україну. В усьому творі слідна основна теза, що її послідовно проводить автор: що українська держава княжих часів була рівною по силі і вартості з іншими державами тодішнього політичного світу та що слабість тієї держави лежала у льокальних внутрішньо-династичних амбіціях, через що поставав партикуляризм, з заником доосередкового державницького гону. Одночасно виразно видно імперіялістичні затії сусідів. Із самого змісту книжки, що займає на її кінці 4 сторінки, можна зорієнтуватись про її вартість! Доповнюють книжку дві карти: 1) родовід князів, що володіли на землях Холмщини і Підляшшя та історична мапа Холмщини і Підляшшя.

Тому, що в оцій книжці історія Холмщини і Підляшшя доведена лиш до половини XIV. століття, вона становить лиш першу частину твору. З найбільшою нетерплячкою чекаємо дальших частин. Тимчасом ця перша є першорядною появою на українському книжковому ринку. Сміливо можна сказати, що це найкраща книжка, що досі — за близько півтори року діяльности Українського Видавництва — появилася у тій накладні.

Deutsches Lesebuch für ukrainische Kinder, I., II. Bearbeitet von dr. Eugen Iulius Pelenskyj, Zeichungen von Eduard Kosak. Ukrainischer Verlag, 1940, 8⁰, 144+136

Очевидна річ, що ці дві книжки, що їх маємо перед собою, це не література: це підручники для наших маціцьких. Але ці книжки є цікавою появою в українському книжковому русі з двох боків: передусім це перші підручники німецької мови для українських дітей, зладжені по найновіших зразках навчальної методики образками й асоціяціями, і — дальше — ці книжки мають (властиво перша з них, наскрізь оригінальна) своєрідну мистецьку вартість — просто безконкуренційними рисунками Е. Козака. Прегарно використані побутово — ілюстраційні мотиви. Дуже цікаво буде швидко почути від батьків та вчителів, як ті підручники випробуються у шкільній практиці. Здається нам, що казки наприкінці першої книжечки та деякі тексти другої частини — надто важкі. Але, коли зважити, що діти *взагалі граматику „перескакують"*, маючи ту вроджену здібність схоплювати такі складні, що її не мають старші — можливо, що практика виправдає автора, фахівця-педагога. Обидві книжки видані дуже дбайливо, чого — коли будемо обєктивні та не схочемо промовчувати хиби, вихвалюючи лиш прикмети — не можна, на жаль, сказати про всі книжки „Українського Видавництва". Правда, в останніх місяцах і під технічно-видавничим оглядом прийшово тут великий поступ. Не було б гарно, коли б українські книжки в українському видавництві виглядали гірше, ніж отсі дві прегарні німецькі.

І. Ірук.

Новинки

КАЛЄНДАР

ЛЮТИЙ

23. Неділя — Мусопустна.
24. Понеділок — свмч. Власія.

— В НЕДІЛЮ, дня 23. II. ц. р., в год. 18-ій, відбудуться СХОДИНИ КРУЖКА ШАХІСТІВ при УОТ (Краків, Адольф Гітлер-Пляц 12, II. п.). На денному порядку справа ШАХОВОГО ТУРНІРУ. Проситься всіх заінтересованих прибути. 821 1-1

— ПРОСИМО П. Т. Передплатників, що переслали нам гроші чеком ч. 68085 П. Ш. А.-Берлін у днях від 4.—6. II. ц. р., подати свої точні адреси й на що гроші призначені: Кулик Семен, Торн, 13.— Рм.; Демчук Андреас, Вальтерсгавзен, 10.— Рм.; Матчушин Осип, Еберсвальде, 3.50 Рм.; Шморгун Іван, Беліц, 4.25 Рм.; Цівінський Іван, Мозен, 2.20 Рм.; Сеньків, Маріеле, 6.— Рм.; Павельк Петро 6.— Рм.; Семянчук Міхаель, Сосновіц, 5.25 Рм.; Штехурко Юліяна 4.— Рм.; Шекавик Семен, Ріттерґут Гросс Бальгаузен, 20.15 Рм.; Павликевич Йозеф, Позен, 7.90 Рм.; Кершнер Стефан 5.— Рм. — Адміністрація.

— РОБІТНИЧА АНКЕТА. Дня 23. II. ц. р. в год. 6-ій вечором відбудеться у салі УОТ (»Просвіта«) у Кракові, Адольф Гітлер-Пляц ч. 12/II. анкета українських робітників і домашньої прислуги. Справа дуже важна й тому участь зацікавлених обовязкова. — В и д і л.

— ЗАХОДОМ ЖІНОЧОЇ СЕКЦІЇ УОТ—КРАКІВ, відбудеться для членів і впроваджених ними гостей в неділю 23 ц. м. в год. 20-ій ДАНСІНҐ в домівці УОТ, Адольф Гітлер-Пляц 12. II. пов.

— ШИРШІ СХОДИНИ ЖІНОЧОЇ СЕКЦІЇ відбудуться в понеділок 24. ц. м. в 19-ій год. у домівці УОТ (Просвіти), Адольф Гітлер-Пляц 12, II. п. — Говоритимуть дир. І. Павликовська та інж. Л. Бурачинська про відновлення традиції вечорів народньої ноші в Сяноці.

— ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО МИСТЕЦТВА В ЯРОСЛАВІ. В неділю 16. ц. м. відбулося в Ярославі заходом УОТ відкриття вистави народнього мистецтва, реферат і концерт сольоспівів. Виставу відкрив відповідною промовою голова УДК, д-р Ю. Старосольський.

— НА ДОПОМОГУ СТУДЕНТАМ зложили: Парохіяльний Уряд Белестрашиці 50.— зол., збірка коло церкви, Мацьовичі, 29.15 зол., Парохіяльний Уряд Дрогоїв 17.70 зол., село Малковичі 20.— зол., Красичі, кооп. „Згода" 25.— зол. — Хто черговий?

— ЛІСОВИКИ! Є можливості обсадити місця на наших етнографічних теренах своїми кандидатами. Тому просимо всіх лісовиків (інжинірі, лісничі, побережники, канцеляріяйний персонал), які перебувають на терені Ген. Ґубернаторства, Протекторату й Великої Німеччини, подати нам такі дані: 1) адреса, 2) життєпис, 3) де й від якого часу та в якому характері в лісовому чи іншому званні працює — евент. є без зайняття, 4) знання мов у слові й письмі, зокрема німецької мови, 5) заяву, чи хотів би вступити до лісового звання в Ген. Ґубернаторстві. Статистичні дані, які є в нас з двох попередніх оголошень, неповні, бо зайшли поважні зміни, головно в адресах. — УЦК, Господарський Відділ. 1-2

— „ЕКСПЛЬОАТАЦІЯ ТОРФУ" — це тема реферату, що його виголосить інж. Б. Ґамота в понеділок, 24. лютого, в домівці УЦК, Краків, вул. Зелена 26, III. пов., м. 7. Початок в 19-ій год. Прохаємо зацікавлених промисловців прибути. — Господарський Відділ УЦК.

— КАРА ЗА ПОГАНІ ВИРОБИ. Совітська преса повідомляє про новий розпорядок найвищого прокуратора. На його основі засуджено багатьох інжинірів і керманичів фабричних відділів на кару тюрми за випущення на ринок поганих виробів. Одна фабрика випустила 20.000 пильників, нездатних до вжитку.

— ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА В ВАРШАВІ. Біля головного двірця в Варшаві трапилася катастрофа, що спричинила смерть 10 осіб і покалічення кільканадцятьох осіб. Товаровий поїзд наїхав на особовий поїзд. Три переповнені ваґони вискочили з шин і зовсім знищені .

— НЕВИСТРІЛЕНИЙ ҐРАНАТ У ЦЕРКВІ СВ. ЛАВРЕНТІЯ. Підчас анґлійського обстрілу Ґенуї один 30 цм. ґранат упав до собору св. Лаврентія, та, на щастя, не вибух. Артилеристи мусіли уставити в церкві підойму з ґумовим підложжам, на якій піднесено ґранат. Потім вивезено його на вантажному самоході до пристані та вкинено до моря.

Малий фейлєтон

Догори ногами

Заходжу якось до Редакції та й дивлюся на редактора від малих фейлетонів. Здвигає раменами, сам до себе говорить та, мабуть, має „муху на носі". Не знаю, з котрого кінця зачинати. „Гм, — думаю, — треба б якось поправити йому гумор". Отже просто з моста:

— Знаєте, пане редакторе, таки найоригінальніший нарід у світі — це українці.

— Не знаю, в чому їх оригінальність, — зідхнув редактор. — Хіба в тому, що за гумор і дотеп уважають здебільша те, над чим плакати хочеться. Дивіться на цю стирту зіпсованого паперу. Як хто рушить дотепом, то як... (далі йшла милозвучна народня словесність).

— Га, не дивниця, бо щоб рушити дотепом, то треба інколи рушити з місця — сказав я, навязуючи до слів редактора, який на те глипнув на мене допитливо зпід лоба.

— Треба бодай під неділю вискочити з Кракова оттуди на рідну землю, де живе рідний народ, де відбуваються різні вистави ноші, презентовані гарними й менше гарними представницями красного пола і т. д. Там же ж пливе, а часом і буриться весняними бурунами справжнє національне життя, що одиноке було, є й буде джерелом цікавих тем та творчого надхнення.

Редактор, притакуючи, похитував головою та, не перебиваючи, ждав на те цікаве, що мало оправдати мої виводи.

— Кажу вам, що українці — це найориґінальніший нарід на світі. Хочете вірте, а хочете, то самі провірте. Ось, напр., скоїлась така ориґінальна подія в одному з претенсійних наших краєвих осередків, де — на думку місцевих патріотів — зовсім добре міг би бути осідок бодай нашого українського ґубернатора. І ось там счинилася така чудасія, що, як би ви хотіли це образово представити, то треба б хіба сказати, що люди догори ногами ходять. Бо подумайте: прийшли роковини памятної смерти Ольги Басараб. Як звичайно, так і цього року наше громадянство без огляду на всякі можливі різниці (не берусь їх навіть приблизно вичисляти, бо певно не дав би ради), рушило до церкви, щоб взяти участь у традиційній панахиді. Але — ба! Знайшлись такі ориґінальні українці, що замість піти до церкви та, як Бог приказав, причинитись до звеличання цієї памятної хвилини, придумали собі таку ориґінальну штуку, що не тільки самі не пішли, але ще й інших завертали зпід самої церкви. Але на тому не кінець! У той же самий памятний вечір улаштували собі знову щось таки дуже ориґінальне. А вгадайте що?

Редактор зморщив чоло та по хвилині надуми сказав:

— Певно демонстрацію на місті з сумним епільоґом?

— Та де там! Це ще не було б ориґінальне. Ні, слухайте й затямте собі: у памятний вечір смерти Ольги Басараб 11. лютого 1941 р. влаштували собі наші деякі ориґінальні українці забаву з танцями. Чув я так і Вам так кажу, але направду тяжко мені, при всій достовірності оповідачів, у це повірити. Хоча з другого боку інші факти таки переконують, що це справді можливе.

Редактор, дещо збентежений аж такою ориґінальністю земляків, далі насторожено рад був слухати цієї цікавої тематики з рідного терену.

— Ось, напр., безконкуренційний український патент приятельської боротьби. Це м. і. при кожній нагоді стосований славний „бойкот". Отже, у тому самому місті відбувалася популярна, пропаґандивна, з численною участю чужинців імпреза — показ народніх обичаїв та ноші. І от ці ориґінальні земляки признали за вказане та доцільне перевести бойкот цієї невинної, а всетаки з національного погляду корисної імпрези. Що-правда, цей бойкот властиво торкався радше їх самих, бо саля була вщерть наповнена, та все ж вістка про нього дійшла до широкого відома та викликала відповідні коментарі й рефлексії. Про них не хочу вже вам говорити, бо знаю, що ви, пане редакторе, краще це зробите у своїх чергових фейлетонах, що певне торкнуться інших ориґінальних рисок химерної вдачі наших славних, закоханих у собі й дуже-дуже зарозумілих земляків. На всякий випадок я стою при тому, що хто як хто, але ми, українці, це ориґінальний нарід, бо вміємо ходити догори ногами.

П. КОЛЮЧИЙ.

— СТРАТОСФЕРНИЙ ЛЕТ ФОМИНА. Бальон Фомина осягнув 11.700 м. Лет Фомина тривав 3 години. Він досліджував температуру в різних верствах повітря.

— ПОВІНЬ НА МАДЯРЩИНІ. Дунай перервав тами й вилив на південь від Будапешту. Вода залила край углиб на 55 км. Повстало неначе нове европейське Середземне море. На щастя, залитий терен слабо заселений. Усі зусилля населення, здержати розбурхані хвилі, не вдалися. Повінь займає щораз то нові простори.

— У ЛОНДОНІ відбулася вистава жіночих одягів, капелюхів, футер ,шовку та перфум. Все те призначене на вивіз до Південної Америки. Анґлійські товари мають витиснути французькі й американські ґалянтерійні вироби. Півд. Америка ніколи не побивалася за анґлійською модою. Крім цього анґлійці не мають змоги довезти цього всього краму, що має дати Анґлії девізи.

— В БОЛГАРІЇ ввели з днем 17. II. одягові карти. Вони вповажнюють набути кілька штук одягу на час 6-х місяців.

Конкурс

НА СТАНОВИЩЕ РЕФЕРЕНТА ФАХОВОГО ДОШКОЛЮВАННЯ МОЛОДІ при У. Ц. К. В КРАКОВІ.

Вимоги:

1. Скінчення вищих аґрономічних або технічних студій.
2. Практика в суспільній праці.
3. Добра вимова.
4. Орґанізаційний хист.

Зголошення до Українського Центрального Комітету (Краків, Зелена 26) із залученням життєпису.

766 4-4 Керманич Відділу Опіки над Молоддю й Родиною.

ЛІК НА НАЛІГ КУРЕННЯ І ПИЯЦТВА — ЦЕ СИЛЬНА ВОЛЯ Й ПРАЦЯ!

ОГОЛОШЕННЯ

Комісарська Управа фірми
КРАКІВ, АДОЛЬФ ГІТЛЕР - ПЛЯЦ Ч. 8.

ЯКІВ ҐРОС

поручає українській клієнтелі
порцеляну, кришталі, лямпи

Дрібні оголошення

Кооперативний Рільничий Банк „Українбанк", кооп. з відп. уділами в Ярославі — Відділ у Кракові, Гертруди 12/І. пов., пошукує 3 молодих, метких і репрезентативних практикантів.

Рівночасно, крім цього, просить голоситися всіх тих, що колинебудь працювали в кредитовій кооперації або взагалі в банковості, і тих. що бажали б працювати в українських фінансових інституціях.

Зголошуватись просимо особисто в урядових годинах Банку (18—13 і по обіді 15—18), а якщо це неможливо, то письменно, подаючи при цьому свої життеписи, дотеперішню працю та кваліфікацію. **Дирекція Українбанку.**
717 5—6

А. ШТЕЛЬЦЕР І СИН — Видавництво **„ШТУКА"**, Краків, Дітля 62, поручає великий вибір артистичних, святочних та інших листівок та картин. — 815 1-3 **Комісарська Управа.**

Др- Теофіль Дмоховський, Суддя Окружного Суду — Біла Підляська, вул. Проста 17, просить своїх сестер Теодору, зам. Левицьку, Стефу, зам. Барановську і Наталію, зам. Кулицьку — подати свої адреси. 763 2-2

ЛИШЕ УКРАЇНЦЯМ! З причини недуги продам високорентовний кравецький варстат (дві соняшні кімнати). Велике число клієнтелі. Нове урядження. **М. Савицький, Кросно, Ринок 17.** 779 3-3

Для дітей книжки в Українській Книгарні »Дешева Книжка«, Краків, Брацка 9. 799 2-5

Роверові частини, акордеони, устні органки, батерії доставляє: Гуртівня Отто Зенкер, Краків, вул. Гродска 43 і Брацька 6. Телефон 117-46, 161-55. 714 6-10

ЯНЧИШИН! Твої речі віднайшлися! Є в Ліцманштаті! Г. Клюк. 823 1-1

П. Сергій Сидоренко — Pultusk, Süd-Ostpr., Landratsamt, просимо переслати нам негайно текст оголошення. — **Адміністрація.**

Уневажнюю згублену виказку ч. 2118, видану УДК Краків, на прізвище Андрушко Петро. 825 1-1

Паню Інспекторову **Юлію Качоровську** з Люблина прошу відозватися на адресу: Orest Wołczuk, Schulleiter in Smolnik, Post Lupkow. 826 1-1

Секретар волости, з 13-річною практикою і знанням німецької мови, добрий організатор бухгальтерії, пошукує заняття: І. Яросевич, Dubiesko, Kreis Jaroslau. 831 1-1

Ващак Василь, Магаль Гаврило відозвіться: Шегрин Яків (з Володимирців), Краків, Яблоновських 10/12. 816 1—2

Друзі й знайомі з села Кісилин (Волинь) відозвіться: Julius Ozymko, Bad-Hamburg v. d. Höhe, Dreikaiserhof. 817 1-2

Василь Самсонів (Козак) з луцького пов., відозвися: Danyło Woroschyluk, Bad-Hamburg v. d. Höhe, Dreikaiserhof. 818 1-2

Марцинюк Антін і Ґодик Петро з села Джурків, пов. Коломия, зголосіться: Michael Prusak, G-n 1031, Stalag XX A/5. 819 1-1

Знайомі з села Містки, к. Львова, відозвіться: Osyp Kurylas, Elsfleth a/Weser, Deichstr. 3, Oldenburg. 820 1-1

Знайомі зі села Липівці, пов. Перемишляни, й з полону відозвіться: Дідух Степан, Danzig — Schellmühl, Carl-Petersstr. 6. 822 1-1

Друзі з села Скоморохи Нові, пов. Рогатин, зголосіться: Kaspruk Vladimir, Mösen, Patschkau, Kr. Neisse. 824 1-1

Миколо Осадца й знайомі з села Вівся, п. Бережани, відозвіться: Станислав Піхальський, Imprägnierung Rehdörfel 3, Halbstein, Sudetengau. 827 1-1

Задоровського Адама з села Залісся, пов. Чортків, пошукує стрийко Михайло Задоровський, Радом, Зелена 19. 828 1-1

Хто знав би адресу мого брата Дарнобіда Петра з села Коровники, к. Перемишля, прошу повідомити мене за зворотом коштів: Darnobid Stephan, Berlin N 65, Fennstr. 61. Graudenz. 829 1-1

Світанського Івана й знайомих з села Рогізно, пов. Дубно, прошу відозватися: Philipp Berezecki, Nastätten (Taunus), bei Karl Gasteyer. 830 1-1

Друзів та знайомих із Підгаеччини здоровить Teofil Rudyj, Fridland, Reichenberg, Görlitzerstr. 18. 832 1-1

Одинокий УКРАЇНСЬКИЙ КОМІСІЙНИЙ СКЛЕП, Краків, Адольф Гітлер-Пляц 12, тел. 143-13, приймає в коміс. — **Продає скоро жіночі й мужеські одяги, плащі, футра, рагляни, порохівники й різні речі, потрібні для дому.**

Кінотеатр „СТЕЛЛЯ" Краків, вул. Любіч 15.

Від пятниці 21. II. 1941 р. висвітлює

„Один з нас мусить згинути"

Зверх програми: АКТУАЛЬНИЙ ТИЖНЕВИК і прецікава культ. фільма.

Початок у суботи, неділі та свята в год. 14, 16, 18 і 20-ій. У будень в год. 16, 18 і 20-ій. Крім цього в неділі та свята ранішній сеанс в год. 11-ій. **Саля добре нагріта.**
Просимо притримуватися початків сеансів.

КІНО „АТЛЯНТІК"

Від пятниці 21. II. 1941 р. висвітлює

„Не відходи, батеньку"

Надпрограма:
Культурний додаток і тижневик з Ґенерального Ґубернаторства.

Початок програми в год. 4, 6 і 8 веч.
В суботи й неділі в год. 2, 4, 6 і 8 веч.
В неділі й свята ПОРАНКИ в 11. год.
Прохаємо приходити точно на початок

Кіно „ВАНДА" Краків, вул. Гертруди 5.

Від пятниці 21. II. 1941 р. висвітлює

„ЦЕНТРАЛЯ РІО"

Надпрограма:
АКТУАЛЬНИЙ ЗВУКОВИЙ ТИЖНЕВИК

Початок програми: в год. 16, 18 і 20-ій.
В суботу, неділю та свята в год. 14, 16, 18 і 20.
В неділю та свята поранок в год. 11-ій.
Місця нумеровані. З хвилиною, як починається сеанс, вступ на салю заборонений.

Кіно „УТІХА" Краків, Старовісільна 16 Тел. 125-16

На загальне бажання продовжує висвітлювання знаменитої комедії польської прод.

„Бурлаки"

до 27. II. включно.

Додаток: Звуковий тижневик з Ґен. Губер.

Початок сеансів у будні в 16, 18 і 20 год.
В неділі й свята в 14, 16, 18 й 20 год. —
В неділі й свята в 11. год. — Поранки.

Кінотеатр „Штука" Краків, вул. Томаша.

Від пятниці 21. II. 1941 р. висвітлює прегарну співочо-музичну фільму:

„ВЕРДІ"

В гол. ролях: Беняміно Джілі, Марія Якобіні, Тоско Джакеллі, Марія Чеботарі, Пьєр Брассо, Г. Морлей, Джермана Паоліері.
Додаток: Звуковий тижневик.

Початок в год.: 16, 18 і 20. У суботи, неділі й свята в год.: 14, 16, 18 і 20. Крім цього в неділі та свята ранішній сеанс в год. 11-ій. Просимо притримуватися початків сеансів.

ШАЯ НАЙМАН

Гуртівня і виріб паперових товарів у Кракові, вул. Дітля 53. Тел. 110-19.

поручає нашим П. Т. Купцям, Повітовим Союзам і Кооперативам по найдешевших гуртових цінах всякі — **паперові вироби, касові книги, міські і сільські тапети, шкільне приладдя, зшитки, бльоки і т. д.**

УКРАЇНСЬКА КОМІСАРСЬКА УПРАВА

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., ¼ сторінки 180 зол., ⅛ сторінки 150 зол. 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу, — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини начеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. Курс 1 нім марки 2 злоті; 1 чеської корони 20
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. 230-39
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79